

VIVIS

Vereniging van Instellingen
voor mensen met een Visuele beperking

productenboek 2017

Robert Coppes Stichting
VOOR MENSEN MET EEN VISUELE FUNCTIEBEPERKING

Visio

Inhoudsopgave

AANDOENINGEN EN ZIEKTES	5
Oogheelkundig onderzoek.....	6
Medische diagnostiek.....	7
Elektrofysiologisch onderzoek.....	8
ICF DOMEIN FUNCTIES.....	9
Sensorische functies	10
Visueel Functieonderzoek	10
Low Vision onderzoek.....	11
Lichtbelevingsonderzoek.....	12
Visuele screening.....	13
Audiologische screening bij mensen met een visuele (en verstandelijke) beperking.....	14
mentale functies.....	15
Psychologisch Onderzoek.....	15
Neuropsychologisch onderzoek	16
Persoonlijkheidsonderzoek	17
Psychodiagnostisch onderzoek.....	18
Psychosociaal onderzoek.....	19
ICF DOMEIN activiteiten & participatie: overige onderzoeken.....	20
Onderzoek van motoriek, houding en beweging	21
Onderzoek gebruik zintuigen.....	22
Onderzoek ontwikkelingsstimulering.....	23
Onderzoek Hanteren energie	24

Onderzoek Communicatie	25
Onderzoek visuele hulpmiddelen	26
Onderzoek ICT hulpmiddelen	27
Onderzoek auditieve en tactiele communicatiehulpmiddelen	28
Onderzoek oriëntatie en mobiliteit	29
Onderzoek zelfverzorging	30
Onderzoek huishouden	31
Behandelingen mentale functies	32
Psychologische behandeling	32
Psychosociale behandeling	33
ICF DOMEIN activiteiten & participatie: revalidatie	34
Leren en toepassen van kennis	35
Training gebruik zintuigen	35
Training Basisstrategieën	36
Training Sensorische integratie	37
Training Braille	38
Ontwikkelingsstimulering	39
Algemene taken en eisen	40
Training hanteren energiebalans	40
Nederlands als tweede taal	41
Communicatie	42
Training visuele hulpmiddelen	42
Training ICT hulpmiddelen	43
Training typevaardigheid	44

Training computervaardigheden	45
Training auditieve en tactiele communicatiehulpmiddelen.....	46
Oriëntatie en Mobiliteit	47
Training motoriek, houding en beweging	47
Training oriëntatie en mobiliteit	48
Zelfverzorging.....	49
Training zelfverzorging	49
Huishouden	50
Training vergroten zelfredzaamheid in het huishouden	50
Tussenmenselijke interacties en relaties	51
Training totale communicatie	51
Overige cliënt- en cliëntstelsysteemgebonden producten	52
Cliëntstelsysteem gebonden producten.....	53
Teambegeleiding	53
Advisering en consultatie aan externen	54
Overige cliëntgebonden producten	55
Advies en voorlichting	55
Begeleiding	56
Specialistische begeleiding.....	56

AANDOENINGEN EN ZIEKTES

Oogheelkundig onderzoek

Productomschrijving

Bij Oogheelkundig Onderzoek worden oogheelkundige afwijkingen en in beperkte mate visuele functies in kaart gebracht. Op grond van de bevindingen wordt een diagnose gesteld en krijgt de cliënt advies en/of uitleg over de mogelijkheden tot behandelen, revalidatie, erfelijkheidsonderzoek en/of aanvullende diagnostiek.

Doelgroep

- Cliënten met een (vermoeden van een) oogheelkundige afwijking, die zijn verwezen voor visuele revalidatie.
- Cliënten waarbij een vermoeden bestaat van een bijzondere, complexe of zeldzame (erfelijke) aandoening van het visuele systeem.

Doelstelling en resultaten

- Het stellen van een oogheelkundige diagnose.
- Het vaststellen van het oogheelkundig beeld en visuele functies en het op grond daarvan bepalen van de mogelijkheden tot revalidatie.
- De cliënt en diens ouders/verzorgers en/of andere betrokkenen krijgen inzicht en uitleg over de resultaten van het onderzoek en advies over mogelijke interventies c.q. een gerichte doorverwijzing. Een zo volledig mogelijk inzicht in de eigen situatie is een voorwaarde voor succesvolle revalidatie.

Inhoud van het product

- Anamnese aan de hand van een gesprek.
- Uitgebreid oogheelkundig onderzoek.
- Adviesgesprek met de cliënt en/of diens ouders/verzorgers en/of andere betrokkenen: tijdens het adviesgesprek wordt uitleg gegeven over de diagnose, prognose, erfelijkheid en behandel- en revalidatie mogelijkheden.
- Uitleg hierover aan en afstemming met het revalidatieteam.
- Communicatie hierover met externe betrokken artsen en behandelaars.

Productboeknummer: O1A

Aandoeningen en ziektes

Product geschikt voor:

- Kind
- Jeugd
- Volwassenen

Discipline: oogarts

Medische diagnostiek

Productomschrijving

Bij medische diagnostiek worden mentale en lichamelijke afwijkingen/syndromen in relatie tot de visuele aandoening in kaart gebracht. Op grond van de bevindingen wordt een diagnose gesteld en krijgt de cliënt advies en/of uitleg over de mogelijkheden tot behandeling, de prognose, erfelijkheidsonderzoek en/of aanvullende diagnostiek.

Doelgroep

- Cliënten die specifieke medische zorg nodig hebben op het gebied van aandoeningen behorend bij en/of gerelateerd aan de visuele aandoening.

Doelstelling en resultaten

- Diagnostiek over de oorzaken van de lichamelijke of verstandelijke beperking of de syndromen in relatie tot de visuele aandoening.
- De cliënt en diens ouders/verzorgers en/of andere betrokkenen krijgen inzicht en uitleg over de resultaten van het onderzoek en advies over mogelijke interventies c.q. een gerichte doorverwijzing.

Inhoud van het product

- Anamnese: lichamelijk onderzoek.
- Aanvullend onderzoek op oorzaken van beperking/syndromen in relatie met de visuele aandoening om een diagnose te kunnen stellen.
- De diagnose en het handelingsadvies/mogelijkheden tot interventies worden besproken in een adviesgesprek met de cliënt en diens ouders/verzorgers en/of andere betrokkenen. Tijdens het adviesgesprek wordt uitleg gegeven over de diagnose, de prognose, erfelijkheid en behandel mogelijkheden.

Productboeknummer: O1B

Aandoeningen en ziektes

Product geschikt voor:

- Kind
- Jeugd
- Volwassenen

Discipline: AVG-arts

Elektrofysiologisch onderzoek

Productomschrijving

Elektrofysiologisch Onderzoek is bestemd voor cliënten met een (vermoeden van een) visuele stoornis. Bij dit onderzoek wordt de functie van het netvlies, de oogzenuw en/of de visuele schors bepaald, waardoor een diagnose gesteld of bevestigd kan worden. Ook kan de eventuele progressie van een aandoening worden vastgesteld. Na afloop van het onderzoek krijgt de cliënt uitleg over de resultaten van het onderzoek en advies over de verdere mogelijkheden.

Doelgroep

- Cliënten met een (vermoeden van een) visuele stoornis.
- Cliënten met een diagnostische en/of revalidatievraag die in het reguliere circuit niet kan worden beantwoord.

Doelstelling

- Het stellen van een oogheekkundige diagnose ten behoeve van revalidatie.
- Het geven van uitleg over de resultaten van het onderzoek, de diagnose en de prognose.

Inhoud van het product

- Beoordeling medische gegevens en bepalen welk soort elektrofysiologisch onderzoek moet worden uitgevoerd.
- Anamnese.
- Afhankelijk van de vraagstelling wordt een Visual Evoked Potential (VEP)-onderzoek en/of een Elektro Retino Gram (ERG)-onderzoek uitgevoerd.
- Na het onderzoek krijgt de cliënt uitleg over de resultaten van het onderzoek, de diagnose en de implicaties daarvan (bijvoorbeeld prognose, erfelijkheid et cetera) en advies over de mogelijkheden van behandeling en begeleiding.
- Er is verslaglegging over de resultaten van het onderzoek ten behoeve van verwijzers, andere specialisten en andere disciplines die bij de cliënt zijn betrokken.

Productboeknummer: O2D

Aandoeningen en ziektes

Product geschikt voor:

- Kind
- Jeugd
- Volwassenen

Discipline: klinisch fysicus, oogarts

ICF DOMEIN FUNCTIES

Sensorische functies

Visueel Functieonderzoek

Productomschrijving

Het Visueel Functieonderzoek geeft antwoord op vragen over de visuele functies van de cliënt in relatie tot materiële omgevingskenmerken (licht, verlichting, materiaal). Bij verstandelijk beperkte cliënten en bij cliënten met NAH en/of CVI maakt observatie van het visueel functioneren een belangrijk onderdeel uit van het onderzoek. De gegevens uit het VFO worden gebruikt voor verdere advisering en begeleiding.

Doelgroep

- Cliënten waarbij de visuele functies nog niet of onvolledig in kaart zijn gebracht óf bij wie de visuele functies moeten worden geëvalueerd.

Doelstelling en resultaten

- Het in kaart brengen (zowel kwalitatief als kwantitatief) van de visueel sensorische en/of oculo-motorische functies van de cliënt.
- De cliënt en/of diens ouders/ verzorgers of andere betrokkenen krijgen inzicht en uitleg over de resultaten van het onderzoek en advies over mogelijke interventies c.q. een gerichte doorverwijzing.

Inhoud van het product

- Probleemanalyse aan de hand van een gesprek.
- Tijdens het onderzoek worden de visueel sensorische en/of oculo-motorische functies van de cliënt onderzocht aan de hand van de daartoe geëigende instrumenten.
- Bij verstandelijk beperkte cliënten, NAH en CVI-clieënten maakt observatie van het visueel functioneren een substantieel onderdeel uit van het onderzoek, indien het onderzoek bij deze groep de eerste keer niet tot het beoogde resultaat leidt. De verstandelijke beperking maakt dat het meestal niet mogelijk is om de functies enkel door het VFO in kaart te brengen. Daarom behoort een aanvullende observatie door de ambulant begeleider standaard tot het onderzoek; functies worden in dat geval niet gemeten, maar geobserveerd.
- De diagnose en het handelingsadvies/mogelijkheden tot interventies worden besproken in een adviesgesprek met de cliënt en/of diens ouders/verzorgers of andere betrokkenen.

Productboeknummer: O2A

ICF: Sensorische functies

Product geschikt voor:

- Kind
- Jeugd
- Volwassenen

Discipline:

orthoptist voor doelgroep: kinderen en vvb

optometrist voor volwassenen

klinisch fysicus (enkel bij zeer complexe onderzoeken)

Low Vision onderzoek

Productomschrijving

Tijdens het LVA onderzoek wordt een aantal testen afgenomen. De verte- en de leesvisus worden tijdens dit onderzoek bepaald.

Doelgroep

Bij het Low Vision Onderzoek wordt de visueel beperkte cliënt die problemen heeft met lezen, schrijven, of het uitoefenen van hobby's geadviseerd. Nagegaan wordt welk hulpmiddel geschikt is om op een zelfstandige wijze gebruik te maken van optische hulpmiddelen.

Doelstelling

De bruikbare visus (rest) door middel van optische hulpmiddelen te verbeteren zodat de cliënt dagelijkse activiteiten, zoals televisie kijken, lezen en diverse andere taken voor nabij kan blijven uitvoeren en zich daardoor minder afhankelijk voelt van zijn omgeving.

Inhoud van het product

- Onderzoeken of de gezichtsscherpte voor ver en/of nabij verbeterd kan worden met een optische correctie (bril). Wanneer dit niet afdoende is, wordt er gekeken naar een optisch hulpmiddel.
- Er worden testen uitgevoerd die betrekking hebben op visueel sensorische functies en testen van gezichtshulpmiddelen.
- De beschikbare gegevens met betrekking tot de visuele beperking worden vertaald in een antwoord op de hulpvraag van de cliënt.
- Tijdens het onderzoek worden metingen uitgevoerd om de precieze waarden van het benodigde hulpmiddel te bepalen.
- Alle resultaten van de afgenomen testen worden in een Low-vision functieonderzoek-verslag vastgelegd.
- Indien van toepassing worden de benodigde gegevens in een hulpmiddelenadvies gezet voor de aanschaf of aanvraag van een optisch/elektronisch hulpmiddel.
- Het schriftelijk hulpmiddeladvies wordt doorgaans aan de cliënt meegegeven zodat deze zelf het hulpmiddel aan kan vragen.

Productboeknummer: 2a

ICF: Sensorische functies

Product geschikt voor:

- Kind
- Jeugd
- Volwassenen

Discipline: low vision specialist

Lichtbelevingsonderzoek

Productomschrijving

Tijdens het lichtbelevingsonderzoek wordt aan de hand van de meetgegevens van eerdere onderzoeken nagegaan welke problemen de slechtziende cliënt ondervindt van het licht (zon-, dag-, en kunstmatig-licht). Er worden mogelijkheden gedemonstreerd die passend zijn voor de cliënt in zijn thuish situatie. Uit het onderzoek volgt een advies op maat: afgestemd op de ruimte(s), het takenpakket en het visueel functioneren van de cliënt in de eigen woonomgeving.

Doelgroep

Het lichtbelevingsonderzoek is bestemd voor cliënten met een visuele beperking die – als gevolg van die beperking - problemen en/of risico's ervaren met de verlichting in hun directe omgeving.

Doelstelling

De lichtvoorzieningen optimaliseren zodat de cliënt optimaal kan functioneren.

Inhoud van het product

- Het in kaart brengen van de problemen of risico's op het gebied van verlichting, inrichting en/of veiligheid die de cliënt in zijn eigen woonomgeving ondervindt als gevolg van de visuele beperking.
- Nagaan bij welke oplossingen de cliënt het meest is gebaat.
- Inzicht verschaffen en uitleg geven betreffende de resultaten van het onderzoek en advies geven over mogelijke alternatieven en oplossingen.
- Het onderzoek vindt eenmalig (in een lichtbelevingsruimte) plaats. In de eigen woonomgeving van de cliënt wordt de hoeveelheid licht gemeten en wordt bekeken hoe de lichtsituatie is. Aan de hand van de hulpvraag van de cliënt worden adviezen gegeven worden voor betere licht- en verlichtingsomstandigheden in huis.

Productboeknummer: 14C

ICF: Externe factoren

Product geschikt voor:

- Kind
- Jeugd
- Volwassenen

Discipline: ergotherapeut
Klinisch fysicus (2D, 3D lichtlab)

Visuele screening

Productomschrijving

Bij Visuele Screening wordt een bepaalde populatie (doorgaans cliënten die binnen een andere (WLZ-) instelling verblijven) volgens een vastgesteld traject onderzocht op de aanwezigheid van visuele problematiek. De resultaten van de screening worden gebruikt voor verdere advisering, begeleiding en/of doorverwijzing. Het onderzoek vindt individueel plaats.

Doelgroep

- Cliënten binnen zorginstellingen, verpleeghuizen, ODC's (Orthopedagogische Dagcentra) of KDV's (Kinderdagverblijven) waarbij een vermoeden bestaat van een visuele beperking en/of stoornis.

Doelstelling en resultaten

- Detecteren ("pluis-niet pluis") van stoornissen in lagere visuele functies bij bepaalde doelgroepen (veelal verstandelijk of meervoudig beperkten). Primair wordt gekeken naar het niveau van visueel functioneren, niet naar de pathologie;
- Het adviseren van de cliënt, diens ouders/verzorgers en/of andere betrokkenen over de mogelijkheden van begeleiding en mogelijke vervolgonderzoeken van de cliënt. Zo nodig wordt de cliënt gericht doorverwezen.

Inhoud van het product

- Analyse beschikbare gegevens: op basis van beschikbare gegevens wordt het risico op een visuele stoornis en/of beperking bij iedere cliënt ingeschat. In overleg met de betreffende instelling wordt de manier van werken daartoe bepaald.
- De visueel-sensorische functies van de cliënt worden (gedeeltelijk) onderzocht. De verstandelijke beperking/ ontwikkelingsachterstand/ en of andere cognitieve- of gedragsproblemen maken het soms niet mogelijk om de visuele problematiek door onderzoek naar de visuele functies in kaart te brengen; daarom behoort een aanvullende observatie door de ambulante begeleider tot de mogelijkheden.
- De onderzoeksgegevens worden tijdens het interdisciplinair overleg besproken. Hieruit volgt een advies.

- Het advies over mogelijke interventies c.q. een gerichte doorverwijzing wordt besproken met de medewerkers van de andere instelling.

Productboeknummer: O2E

ICF: sensorische functies

Product geschikt voor:

- Kind
- Jeugd
- Volwassenen

Discipline: orthoptist voor doelgroep: kinderen en vvb
optometrist voor volwassenen

Audiologische screening bij mensen met een visuele (en verstandelijke) beperking

Productomschrijving

Bij audiologische screening wordt het gehoor van de cliënt met een visuele beperking gescreend teneinde de auditieve problematiek in kaart te brengen en de cliënt eventueel gericht te verwijzen voor nader audiologisch onderzoek. Uit onderzoek is gebleken dat bij mensen met een meervoudige beperking vaker sprake is van een auditieve beperking. Mensen met een visuele beperking (en eventueel ook verstandelijke beperking) gebruiken het gehoor vaker als compensatie voor het verlies van de visus. Het optimaliseren van de inzet van het gehoor en aandacht voor de audiologische omgeving verdienen om die reden maximale aandacht. Tevens wordt op basis van screening en audiologisch onderzoek de begeleiding van cliënten adequaat vormgegeven en worden hulpmiddelen geadviseerd.

Doelgroep

- Cliënten met een visuele beperking en/of stoornis en soms ook verstandelijke beperking die verblijven binnen zorginstellingen, verpleeghuizen, ODC's (Orthopedagogische Dagcentra) of KDV's (Kinderdagverblijven) waarbij een vermoeden bestaat van een auditieve beperking.

Doelstelling en resultaten

- Detecteren ("pluis-niet pluis") van auditieve stoornissen en/of beperkingen bij bepaalde doelgroepen (veelal verstandelijk of meervoudig beperkten).
- Het adviseren van de cliënt, diens ouders/verzorgers en/of andere betrokkenen over de mogelijkheden van begeleiding en mogelijke vervolgonderzoeken van de cliënt. Zo nodig wordt de cliënt gericht doorverwezen.

Inhoud van het product

- Analyse beschikbare gegevens: het risico op een auditieve stoornis en/of beperking wordt bij iedere cliënt ingeschat.
- De resultaten van de gehoortest worden beoordeeld door de logopedist/akoepedist en besproken in het multidisciplinair team. Indien sprake blijkt van een auditieve stoornis en/of beperking wordt de cliënt doorverwezen.

Productboeknummer: O2F

ICF: Auditieve functies

Product geschikt voor:

- Kind
- Jeugd
- Volwassenen

Discipline: logopedist, akoepedist

mentale functies

Psychologisch Onderzoek

Productomschrijving

Bij Psychologisch Onderzoek wordt onderzoek gedaan naar persoonlijk- en emotioneel functioneren, naar gedragscomponenten en ontwikkelingsmogelijkheden in relatie tot de visuele beperking. Daarbij wordt gelet op factoren op sociaal gebied, leergebied, gezinssysteem niveau, cognitieve functies en ontwikkelingsstoornissen. De resultaten van het onderzoek fungeren als basis voor het handelingsadvies.

Doelgroep

- Cliënten waarbij onduidelijkheid bestaat over het persoonlijk- en sociaal-emotioneel functioneren en de gevolgen daarvan voor de ontwikkeling.
- Cliënten waarbij onduidelijkheid bestaat over het intellectueel vermogen en de leerbaarheid in relatie tot de visuele beperking.
- Cliënten waarbij een vermoeden bestaat en/of sprake is van een visus-gerelateerd syndroom (bijvoorbeeld het Charles Bonnet Syndroom).

Doelstelling en resultaten

- Het in kaart brengen van het visueel functioneren van de cliënt aan de hand van een sterkte-zwakke analyse.
- Het in beeld brengen van het verstandelijk ontwikkelingsniveau van de cliënt in relatie tot de visus.
- Het in kaart brengen van gedragscomponenten in relatie tot de visus.
- Het in kaart brengen van het persoonlijk en emotioneel functioneren (leerbaarheid) en/of visueel perceptueel cognitieve (visuele perceptie) functies.
- Het in kaart brengen van het emotioneel functioneren (handicap-acceptatie en -beleving).
- De cliënt krijgt inzicht en uitleg over de resultaten van het onderzoek en advies over mogelijke interventies c.q. een gerichte doorverwijzing.

Inhoud van het product

- Probleemanalyse aan de hand van een gesprek en dossieranalyse.
- Kwalitatieve observatie en psychodiagnostiek.
- Testen en observaties.

Productboeknummer: O3A

ICF: Mentale functies

Product geschikt voor:

- Kind
- Jeugd
- Volwassenen

Discipline: Psycholoog, Orthopedagoog

Neuropsychologisch onderzoek

Productomschrijving

Bij neuropsychologisch onderzoek worden zowel de neuro-cognitieve stoornis van de cliënt als de visuele functies in kaart gebracht in relatie tot het visueel functioneren. Het betreft hier een neuro-cognitieve stoornis als gevolg van een congenitale neurologische aandoening of van niet-aangeboren hersenletsel (NAH). Het onderzoek resulteert in een uitspraak over de actuele toestand en de mogelijke prognose van de stoornissen. Vervolgens worden handelingsadviezen gegeven, in relatie tot beoogde compensatie- of competentieprogramma's al dan niet gekoppeld aan de leef- of leersituatie.

Doelgroep

- Cliënten waarbij een vermoeden bestaat van óf waarbij sprake is van een congenitale neurologische aandoening of niet-aangeboren hersenletsel (NAH).
- Cliënten waarbij onduidelijkheid bestaat over visueel, cognitief en perceptueel functioneren in relatie tot de visuele stoornis of beperking.

Doelstelling en resultaten

- Het in kaart brengen van de neuro-cognitieve functies van de cliënt in relatie tot de visuele beperking. Aan de hand van een sterkte-zwakte analyse van de neuro-cognitieve functies wordt een relatie gelegd met het ondervinden van de visuele beperking.
- Het in kaart brengen van de visuele perceptiestoornissen (input-output: wat neemt de cliënt op en wat geeft de cliënt weer).
- De cliënt krijgt inzicht en uitleg over de resultaten van het onderzoek en advies over mogelijke interventies c.q. een gerichte doorverwijzing.

Inhoud van het product

- Probleemanalyse aan de hand van een gesprek.
- Testen en klinisch gedragsneurologische observatie: cognitief-prestatieve (leerbaarheid/ontwikkeling) en/of visueel perceptueel cognitieve (visuele perceptie) functies worden onderzocht en geobjectiveerd.

Productboeknummer: O3B

ICF: Mentale functies

Product geschikt voor:

- Kind
- Jeugd
- Volwassenen

Discipline: Psycholoog, Orthopedagoog met specialisatie neuro psychologie

Persoonlijkheidsonderzoek

Productomschrijving

Persoonlijkheidsonderzoek beoogt persoonlijkheidsfactoren helder te krijgen bij de sociaal-emotionele ontwikkeling en psychische belastbaarheid van een cliënt in relatie tot het visueel functioneren. Op basis hiervan worden aanbevelingen gedaan ten behoeve van een gerichte behandeling en begeleiding om tot verbeteringen in het functioneren c.q. tot een gerichte doorverwijzing te komen.

Doelgroep

- Cliënten bij wie het vermoeden bestaat van intra- en interpsychische problemen die het persoonlijk functioneren en/of het revalidatieproces kunnen beïnvloeden.

Doelstelling en resultaten

- Het in kaart brengen van de persoonlijkheidsstructuur en de persoonlijkheidsfactoren en de gevolgen daarvan voor het functioneren en/of het revalidatieproces.
- De cliënt krijgt inzicht en uitleg omtrent de resultaten van het onderzoek en advies over mogelijke interventies c.q. een gerichte doorverwijzing.

Inhoud van het product

- Probleemanalyse aan de hand van een gesprek.
- Aan de hand van testen en observatie worden de sociaal-emotionele ontwikkeling, persoonlijke factoren, copingstijlen, handicapverwerking, psychische belastbaarheid en de cognitieve vermogens van de cliënt onderzocht en geobjectiveerd. Doel is inzicht te verwerven in de persoonlijkheid in relatie tot de mogelijkheden om te revalideren.
- Het handelingsadvies wordt besproken in een adviesgesprek met de cliënt en eventueel diens ouders/verzorgers en/of andere betrokkenen. Hierbij wordt een advies uitgebracht ten behoeve van gerichte begeleiding en behandeling in het revalidatieproces.

Productboeknummer: O3C

ICF: Mentale functies

Product geschikt voor:

- Kind
- Jeugd
- Volwassenen

Discipline: Psycholoog, Orthopedagoog

Psychodiagnostisch onderzoek

Productomschrijving

Psychodiagnostisch Onderzoek is bestemd voor cliënten met een visuele stoornis en/of beperking en eventueel een verstandelijke beperking. Psychodiagnostisch onderzoek brengt de complexiteit van het verstandelijk, cognitief en neuropsychologisch (dis)functioneren in kaart.

Doelgroep

- Cliënten met een visuele stoornis of beperking, eventueel een verstandelijke beperking en tevens psychische en psychosociale problemen en/of stoornissen.

Doelstelling

- Het in kaart brengen van de complexiteit van het verstandelijk, cognitief en neuropsychologisch (dis)functioneren;
- Het beoordelen van de onderzoeksresultaten gericht op een verklaring voor de bestaande - mede aan de visuele beperking gerelateerde - psychische en psychosociale problemen, klachten en/of stoornissen.
- Na afloop van het onderzoek krijgt de cliënt uitleg over de resultaten van het onderzoek, de diagnose en de prognose. Ook krijgt de cliënt een gericht advies voor vervolgonderzoek, begeleiding of behandeling of handvatten voor de revalidatie.

Inhoud van het product

- Ontwikkelingsanamnese, heteroanamnese.
- Aan de hand van gesprekken, specifieke psychometrische meetinstrumenten en observaties wordt in kaart gebracht wat de invloed is van het verstandelijk, cognitief en neuropsychologisch (dis)functioneren en de (dynamische) persoonlijkheidsstructuur op ontstane psychische en psychosociale problemen, klachten en/of stoornissen.
- Beoordeling en integratie van de resultaten worden vertaald naar een diagnose en indicatiestelling.

Productboeknummer: O3D

ICF: Mentale functies

Product geschikt voor:

- Kind
- Jeugd
- Volwassenen

Discipline: Psycholoog, Orthopedagoog

Psychosociaal onderzoek

Productomschrijving

Het psychosociaal onderzoek is gericht op het verkrijgen van specifieke informatie over het psychosociaal functioneren van de cliënt in relatie tot zijn directe omgeving, waarbij acceptatie- en beleving van de beperking een belangrijk aandachtspunt is. Deze omgeving kan zowel betrekking hebben op de woon/leefomgeving van de cliënt als op de werkomgeving. Op basis van de bevindingen worden adviezen geformuleerd en worden aanbevelingen gedaan over mogelijk vervolgonderzoek en/of behandeling.

Doelgroep

- Cliënten die een hulpvraag hebben op het gebied van psychosociaal functioneren in relatie tot de visuele beperking.
- Cliënten die een hulpvraag hebben op het gebied van arbeid en het functioneren in relatie tot de visuele beperking.
- Cliënten waarbij na aanmelding nog onvoldoende zicht is op de hulpvraag.

Doelstelling en resultaten

- Het in kaart brengen van het psychosociaal functioneren van de cliënt.
- De cliënt krijgt inzicht en uitleg omtrent de resultaten van het onderzoek en advies over mogelijke interventies c.q. een gerichte doorverwijzing.

Inhoud van het product

- Probleemanalyse aan de hand van een gesprek.
- De sociale context wordt in kaart gebracht door het stellen van gerichte vragen. Specifiek wordt doorgevraagd op de mogelijkheden en beperkingen in relatie tot de visus.
- Draagkracht en draaglast worden in kaart gebracht. Ook wordt zicht verkregen op het verwerkingsproces inzake de visusbeperking.
- De onderzoeksvraag kan ook specifiek betrekking hebben op de arbeidssituatie. Er wordt dan aandacht besteed aan scholing en opleiding, arbeidsverleden, huidige functie en organisatie of bijvoorbeeld ziekteverzuim in relatie tot de visuele beperking.
- Beoordeling en integratie van de resultaten worden vertaald naar een diagnose en indicatiestelling. Het handelingsadvies wordt besproken in een adviesgesprek met de cliënt en eventueel diens ouders/verzorgers en/of

andere betrokkenen. Hierbij wordt een advies uitgebracht ten behoeve van gerichte begeleiding en behandeling in het revalidatieproces.

Productboeknummer: O3E

ICF: Tussenmenselijke interacties en relaties, Algemene taken en eisen

Product geschikt voor:

- Kind
- Jeugd
- Volwassenen

Discipline: maatschappelijk werker

ICF DOMEIN activiteiten & participatie: overige onderzoeken

Onderzoek van motoriek, houding en beweging

Productomschrijving

- Bij het Onderzoek van motoriek, houding en Beweging wordt onderzoek gedaan naar het bewegen, het handelen en het functioneren van de cliënt in relatie tot de visuele beperking.

Doelgroep

- Cliënten waarbij onduidelijkheid bestaat over het functioneren van het bewegingsapparaat in relatie tot de visuele beperking.

Doelstelling en resultaten

- Het in kaart brengen van het functioneren van het bewegingsapparaat van de cliënt in relatie tot de visuele beperking.
- De cliënt krijgt inzicht en uitleg omtrent de resultaten van het onderzoek, handelingsadviezen en advies over mogelijke interventies c.q. een gerichte doorverwijzing.

Inhoud van het product

- Probleemanalyse aan de hand van een gesprek.
- Aan de hand van testen en observatie wordt het functioneren van het bewegingsapparaat van de cliënt in relatie tot de visuele beperking onderzocht. Er wordt onderzoek verricht naar het sensomotorisch functioneren, de houding en neuromotorische stoornissen en de mogelijke samenhang met het visueel functioneren, ziekte en aandoeningen die behalve visueel ook anders van aard kunnen zijn.
- De diagnose en het handelingsadvies/mogelijkheden tot interventies c.q. een gerichte doorverwijzing worden besproken in een adviesgesprek met de cliënt en eventueel diens ouders/verzorgers of andere betrokkenen.
- De uitkomsten van de onderzoeken worden besproken in een multidisciplinair overleg.
- Op basis van de bevindingen worden adviezen geformuleerd en worden aanbevelingen gedaan voor mogelijke trainingen en/of behandeling.

Productboeknummer: O4A

ICF: mobiliteit

Product geschikt voor:

- Kind
- Jeugd
- Volwassenen

Discipline: Ergotherapeut, (kinder) fysiotherapeut

Onderzoek gebruik zintuigen

Productomschrijving

Het onderzoek gebruik zintuigen is gericht op het verkrijgen van specifieke informatie over het gebruik van de zintuigen door de cliënt. Gekeken wordt hoe de cliënt zijn visuele, tactiele, auditieve en/of olfactorische mogelijkheden inzet. Op basis van de bevindingen worden adviezen geformuleerd en worden aanbevelingen gedaan voor mogelijke trainingen en/of begeleiding.

Doelgroep

- Cliënten waarbij onduidelijkheid bestaat over het inzetten van de visuele, tactiele, auditieve en/of olfactorische mogelijkheden.
- Cliënten die hun visuele, tactiele en/of auditieve en/of olfactorische mogelijkheden beperkt gebruiken.

Doelstelling en resultaten

- Het in kaart brengen van het gebruik van zintuigen door de cliënt.
- De cliënt krijgt inzicht en uitleg omtrent de resultaten van het onderzoek en advies over interventies.

Inhoud van het product

- Probleemanalyse aan de hand van een gesprek.
- De cliënt wordt geobserveerd in zijn alledaagse handelen. Deze observatie kan zich richten op alle zintuigen, maar het kan ook gericht zijn op één specifiek zintuig (visueel, auditief, tactiel of olfactorisch). Gekeken wordt hoe de cliënt zijn visuele, tactiele, auditieve en/of olfactorische mogelijkheden inzet.
- Bij VVB-cliënten wordt expliciet gekeken naar omgevingsfactoren (hoe houdt de omgeving rekening met de cliënt?).
- De uitkomsten van de onderzoeken worden besproken in een multidisciplinair overleg.
- Op basis van de bevindingen worden adviezen geformuleerd en worden aanbevelingen gedaan voor mogelijke trainingen en/of behandeling.

Productboeknummer: O4B

ICF: Leren en toepassen van kennis

Product geschikt voor:

- Kind
- Jeugd
- Volwassenen

Discipline: Ergotherapeut

Onderzoek ontwikkelingsstimulering

Productomschrijving

Tijdens het Onderzoek Ontwikkelingsstimulering wordt bij jonge kinderen bij wie sprake is van een (ernstige) visuele beperking de algehele ontwikkeling onderzocht. Het onderzoek is gericht op het detecteren van ontwikkelingskansen van deze kinderen. Focus ligt op het onderzoeken van de zelfstandigheid, de ontwikkeling van de zintuigen, spelvaardigheden, visuo-motoriek en mobiliteit.

Doelgroep

Kinderen en jongeren bij wie sprake is van een ernstige visuele beperking.

Doelstelling en resultaten

- Onderzoeken van de ontwikkelingskansen en de voorwaarden voor de verdere cognitieve en sociaal-emotionele ontwikkeling
- Het zoveel mogelijk voorkomen van sociaal-emotionele problematiek.
- Het informeren en adviseren van het cliëntsysteem.

Inhoud van het product

- Probleemanalyse aan de hand van een gesprek.
- Onderzocht worden:
  - De spelvaardigheden.
  - Grote en fijne motorische vaardigheden.
  - De visuele, auditieve, tactiele en olfactorische zintuigen.
- De uitkomsten van de onderzoeken worden besproken in een multidisciplinair overleg.
- Op basis van de bevindingen worden adviezen geformuleerd en worden aanbevelingen gedaan voor mogelijke trainingen en/of behandeling.

Productboeknummer: O4C

ICF: Leren en toepassen van kennis

Product geschikt voor:

- Kind
- Jeugd

Discipline: Ergotherapeut

Onderzoek Hanteren energie

Productomschrijving

Voor de specifieke doelgroep, blinden en slechtzienden geldt dat participatie in de samenleving kan worden vergeleken met topsport: het kost veel inspanning en energie. De hulpvragen van deze specifieke groep cliënten hebben vaak te maken met het kunnen hanteren van de energiebalans. Het Onderzoek Hanteren energie wordt ingezet om zicht te krijgen op de belasting en belastbaarheid van de cliënt.

Doelgroep

Blinde en slechtziende cliënten die problemen ervaren met de balans tussen belasting en belastbaarheid en de verhouding tussen draaglast en draagkracht.

Doelstelling

Onderzoeken waar de problemen liggen bij het hanteren van energie. De hulpvragen van deze specifieke groep cliënten hebben vaak te maken met het kunnen hanteren van de energiebalans. Doel van het onderzoek is om inzicht te krijgen in de eigen belastbaarheid, belasting en de balans daarin.

Inhoud van het product

Onderzocht wordt hoeveel energie het kost/waardoor het energie kost om:

- I. Te communiceren over slechtziendheid/blindheid.
  - II. Om te gaan met begrip en onbegrip van mensen om hen heen.
  - III. Grenzen te kennen en aan te geven.
  - IV. Om te gaan met stress.
  - V. Activiteiten te plannen, dagelijkse zaken te regelen.
  - VI. Besluiten te nemen
  - VII. De dag te structureren
- Ook wordt onderzocht of het gebruik van hulpmiddelen kan helpen en of er behoefte is aan hulp bij het aanbrengen van structuur en regie.
  - De uitkomsten van de onderzoeken worden besproken in een multidisciplinair overleg.
  - Op basis van de bevindingen worden adviezen geformuleerd en worden aanbevelingen gedaan voor mogelijke trainingen en/of behandeling.

Productboeknummer: O4D

ICF: Algemene taken en eisen

Product geschikt voor:

- Jeugd
- Volwassenen

Discipline: Psycholoog bij volwassenenzorg, Orthopedagoog bij kind/jeugd en VVB, maatschappelijk werker (linking pin tussen onderzoek en uitvoering revalidatie)

Onderzoek Communicatie

Productomschrijving

Het Onderzoek Communicatie is bestemd voor de visueel beperkte cliënt die een probleem heeft met het tot zich nemen van informatie en waarbij de oplossing niet duidelijk is. Op basis van de bevindingen van het onderzoek worden adviezen geformuleerd en mogelijke interventies aangestuurd.

Doelgroep

- Cliënten die problemen hebben met het tot zich nemen van informatie en waarbij de gewenste interventie niet duidelijk is.

Doelstelling en resultaten

- Het in kaart brengen van het communicatieprobleem van de cliënt.
- Het doen van aanbevelingen over training en behandeling en het formuleren van adviezen.

Inhoud van het product

- Probleemanalyse aan de hand van een gesprek.
- Communicatievaardigheden worden geobserveerd en in kaart gebracht. Deze kunnen betrekking hebben op leren lezen, braileren en computervaardigheden.
- Er wordt informatie gegeven over de mogelijkheden tot bijvoorbeeld het leren lezen van braille óf met betrekking tot het gebruik van de computer of een daisyspeler.
- De cliënt krijgt advies over mogelijkheden en beperkingen én over de uit te voeren interventies (er wordt geen hulpmiddelenadvies gegeven).
- De uitkomsten van de onderzoeken worden besproken in een multidisciplinair overleg.
- Op basis van de bevindingen worden adviezen geformuleerd en er worden aanbevelingen gedaan over mogelijke trainingen en/of behandeling.

Productboeknummer: O4E

ICF: Communicatie

Product geschikt voor:

- Kind
- Jeugd
- Volwassenen

Discipline: ergotherapeut

Onderzoek visuele hulpmiddelen

Productomschrijving

Bij hulpmiddelenonderzoek wordt bij de cliënt met een visuele beperking en eventueel verstandelijke, lichamelijke en/of auditieve beperking onderzoek gedaan naar het meest adequate visuele hulpmiddel dat beantwoordt aan de hulpvraag van de cliënt.

Doelgroep

- Cliënten met een visuele beperking en eventueel een verstandelijke, lichamelijke en/of auditieve beperking die een hulpvraag hebben, welke mogelijk met een hulpmiddel kan worden opgelost.

Doelstelling en resultaten

- In kaart brengen van de mogelijkheden van de diverse hulpmiddelen voor de cliënt.
- Kennis maken met verschillende hulpmiddelen en de werking daarvan.
- Inzicht verschaffen en uitleg geven over de resultaten van het onderzoek en advies geven over het meest geschikte hulpmiddel.
- Voorwaarden scheppen om tot goede zorgverlening te komen.

Inhoud van het product

- Anamnese en observatie.
- Probleemanalyse aan de hand van een gesprek.
- Tijdens het onderzoek maakt de cliënt kennis met verschillende hulpmiddelen en de werking daarvan.
- De verwachtingen ten aanzien van een bepaald hulpmiddel worden besproken.
- Op basis van de bevindingen worden adviezen geformuleerd en worden aanbevelingen gedaan voor mogelijke trainingen en/of behandeling.

Productboeknummer: O4F

ICF: externe factoren: producten en technologie, algemene hulpmiddelen

Product geschikt voor:

- Kind
- Jeugd
- Volwassenen

Discipline: Ergotherapeut

Onderzoek ICT hulpmiddelen

Productomschrijving

Bij onderzoek ICT hulpmiddelen wordt bij de cliënt met een visuele beperking en eventueel verstandelijke, lichamelijke en/of auditieve beperking onderzoek gedaan naar het meest adequate ICT hulpmiddel dat beantwoordt aan de hulpvraag van de cliënt.

Doelgroep

- Cliënten met een visuele beperking en eventueel een verstandelijke, lichamelijke en/of auditieve beperking die een hulpvraag hebben, welke mogelijk met een ICT hulpmiddel kan worden opgelost.

Doelstelling en resultaten

- In kaart brengen van de mogelijkheden van de diverse ICT hulpmiddelen voor de cliënt.
- Kennis maken met verschillende ICT hulpmiddelen en de werking daarvan.
- Inzicht verschaffen en uitleg geven over de resultaten van het onderzoek en advies geven over het meest geschikte hulpmiddel.
- Voorwaarden scheppen om tot goede zorgverlening te komen.

Inhoud van het product

- Anamnese en observatie.
- Probleemanalyse aan de hand van een gesprek.
- Tijdens het onderzoek maakt de cliënt kennis met verschillende hulpmiddelen en de werking daarvan.
- De verwachtingen ten aanzien van een bepaald hulpmiddel worden besproken.
- Er wordt uitleg en advies gegeven over de mogelijkheden tot interventies in de vorm van hulpmiddelen of trainingen.
- Op basis van de bevindingen worden adviezen geformuleerd en worden aanbevelingen gedaan over mogelijke trainingen en/of behandeling.

Productboeknummer: O4G

ICF: externe factoren: producten en technologie, algemene hulpmiddelen

Product geschikt voor:

- Kind
- Jeugd
- Volwassenen

Discipline: Ergotherapeut

Onderzoek auditieve en tactiele communicatiehulpmiddelen

Productomschrijving

Bij onderzoek auditieve en tactiele communicatiehulpmiddelen wordt bij de cliënt met een visuele beperking en eventueel verstandelijke, lichamelijke en/of auditieve beperking onderzoek gedaan naar de meest adequate auditieve en tactiele communicatiehulpmiddelen.

Doelgroep

- Cliënten met een visuele beperking en eventueel een verstandelijke, lichamelijke en/of auditieve beperking die een hulpvraag hebben, welke mogelijk met een auditief of tactiel communicatiehulpmiddel kan worden opgelost.

Doelstelling en resultaten

- In kaart brengen van de mogelijkheden van de diverse auditieve en tactiele communicatiehulpmiddelen voor de cliënt.
- Kennis maken met verschillende hulpmiddelen en de werking daarvan.
- Inzicht verschaffen en uitleg geven over de resultaten van het onderzoek en advies geven over het meest geschikte hulpmiddel.
- Voorwaarden scheppen om tot goede zorgverlening te komen.

Inhoud van het product

- Anamnese en observatie.
- Probleemanalyse aan de hand van een gesprek.
- Tijdens het onderzoek maakt de cliënt kennis met verschillende hulpmiddelen en de werking daarvan.
- De verwachtingen ten aanzien van een bepaald hulpmiddel worden besproken.
- De uitkomsten van de onderzoeken worden besproken in een multidisciplinair overleg.
- Op basis van de bevindingen worden adviezen geformuleerd en worden aanbevelingen gedaan over mogelijke trainingen en/of behandeling.

Productboeknummer: O4H

ICF: externe factoren: producten en technologie, algemene hulpmiddelen

Product geschikt voor:

- Kind
- Jeugd
- Volwassenen

Discipline: Logopedist met SI-opleiding, ergotherapeut

Onderzoek oriëntatie en mobiliteit

Productomschrijving

Het onderzoek Oriëntatie en Mobiliteit brengt de problemen rondom het zich (zelfstandig) kunnen verplaatsen van de cliënt in beeld. Er wordt in kaart gebracht welke mogelijkheden de cliënt (nog) heeft en welk hulpmiddel eventueel noodzakelijk is. Op basis hiervan worden adviezen geformuleerd en aanbevelingen gedaan.

Doelgroep

- Cliënten die problemen hebben met het zich (zelfstandig) verplaatsen.

Doelstelling en resultaten

- De problemen inzake het zich (zelfstandig) verplaatsen zijn in beeld gebracht.
- De cliënt krijgt inzicht en uitleg omtrent de resultaten van het onderzoek en advies over interventies, inclusief – indien van toepassing - een advies over het te gebruiken hulpmiddel.

Inhoud van het product

- Probleemanalyse aan de hand van een gesprek.
- Observatie van oriëntatie en mobiliteit. Deze observatie vindt veelal plaats door een korte screening op het gebruik van de huidige hulpmiddelen;
- Indien de cliënt gebruik gaat maken van hulpmiddelen, worden deze uitgetoetst. Zo kunnen diverse taststokken in aanwezigheid van de therapeut worden uitgetoetst. De therapeut observeert en geeft nader advies. Vervolgens wordt een adviesrapport opgesteld.
- De uitkomsten van de onderzoeken worden besproken in een multidisciplinair overleg.
- Op basis van de bevindingen worden adviezen geformuleerd en worden aanbevelingen gedaan over mogelijke trainingen en/of behandeling.

Productboeknummer: O4I

ICF: Mobiliteit

Product geschikt voor:

- Kind
- Jeugd
- Volwassenen

Discipline: Ergotherapeut

Onderzoek zelfverzorging

Productomschrijving

Het Onderzoek Zelfverzorging gaat na welke problemen de cliënt ondervindt bij de zelfverzorging. Op basis van de bevindingen van het onderzoek worden adviezen geformuleerd en worden aanbevelingen gedaan voor mogelijke interventies.

Doelgroep

Cliënten die problemen ondervinden bij het uitvoeren van en/of zorgdragen voor hun zelfverzorging.

Doelstelling en resultaten

- Het in kaart brengen van de problemen die de cliënt ondervindt bij de zelfverzorging.
- Het formuleren van adviezen en het doen van aanbevelingen voor mogelijke interventies.

Inhoud van het product

- Probleemanalyse aan de hand van een gesprek.
- Vaardigheden met betrekking tot de zelfverzorging worden geobserveerd en in kaart gebracht. Deze kunnen betrekking hebben op bijvoorbeeld wassen, toiletgebruik, kleden en medicijngebruik.
- De uitkomsten van de onderzoeken worden besproken in een multidisciplinair overleg.
- Op basis van de bevindingen worden adviezen geformuleerd en worden aanbevelingen gedaan voor mogelijke trainingen en/of behandeling.

Productboeknummer: O4J

ICF: zelfverzorging

Product geschikt voor:

- Jeugd
- Volwassenen

Discipline: Ergotherapeut

Onderzoek huishouden

Productomschrijving

Het onderzoek huishouden gaat na welke problemen de cliënt ondervindt bij het huishouden. Op basis van de bevindingen van het onderzoek worden adviezen geformuleerd en worden aanbevelingen gedaan voor mogelijke interventies.

Doelgroep

Cliënten die problemen ondervinden bij het uitvoeren van en/of zorgdragen voor het huishouden.

Doelstelling en resultaten

- Het in kaart brengen van de problemen die de cliënt ondervindt bij het huishouden.
- Het formuleren van adviezen, het doen van aanbevelingen over mogelijke interventies en het opstellen van een handelingsplan.

Inhoud van het product

- Probleemanalyse aan de hand van een gesprek.
- Vaardigheden met betrekking tot het huishouden worden geobserveerd en in kaart gebracht. Deze kunnen betrekking hebben op bijvoorbeeld huishoudelijke taken, wassen, et cetera.
- De uitkomsten van de onderzoeken worden besproken in een multidisciplinair overleg.
- Op basis van de bevindingen worden adviezen geformuleerd en worden aanbevelingen gedaan voor mogelijke trainingen en/of behandeling.

Productboeknummer: O4K

ICF: Huishouden

Product geschikt voor:

- Jeugd
- Volwassenen

Discipline: Ergotherapeut

Behandelingen mentale functies

Psychologische behandeling

Productomschrijving

Psychologische Behandeling richt zich op sociaal-emotionele problemen, gedragsproblemen en verwerkingsproblematiek gerelateerd aan de visuele beperking of functiestoornissen. Het doel is om te leren gaan met alledaagse of ingrijpende gebeurtenissen gerelateerd aan de visuele problematiek. Aandacht wordt besteed aan het oplossen en verminderen van intra- en interpsychische problemen, het verhogen van het zelfinzicht en/of het opheffen van blokkades voor verdere begeleiding en revalidatie.

Doelgroep

Cliënten die problemen ondervinden op het gebied van cognitieve functies, stemming, gedrag en persoonlijkheid gerelateerd aan de visuele beperking.

Doelstelling en resultaten

- Door middel van het vergroten van inzicht en het verbeteren en aanleren van vaardigheden worden de klachten die de cliënt ondervindt als gevolg van de visuele beperking (intra- en interpsychische problemen) gereduceerd.
- Het psychisch welbevinden is voor de cliënt op een acceptabel niveau.

Inhoud van het product

- Aan de psychologische behandeling gaat altijd een (neuro)psychologisch of persoonlijkheidsonderzoek vooraf.
- De behandelingen kunnen bestaan uit gesprekken en diverse vormen van therapie, zoals speltherapie, gesprekstherapie en cognitieve therapie.
- Tijdens de behandeling wordt aandacht besteed aan het oplossen en verminderen van intra- en interpsychische problemen, het verhogen van het zelfinzicht en/of het opheffen van blokkades voor verdere revalidatie.
- Sommige behandelingen zijn specifiek gericht op syndromen, zoals het Charles Bonnet Syndroom. Deze behandeling is gericht op het verminderen of uitblijven van visuele hallucinaties, waarbij naast duidelijke informatieverstrekking de aspecten van cognitieve gedragstherapie indicatief zijn. Hiermee wordt de lijdensdruk zo veel als mogelijk gereduceerd. Een ander voorbeeld is de conversiestoornis: deze vraagt eveneens om een specifieke behandeling.

Productboeknummer: B1A

ICF: Tussenmenselijke interacties en relaties

Product geschikt voor:

- Kind
- Jeugd
- Volwassenen

Discipline: Psycholoog, Orthopedagoog

Psychosociale behandeling

productomschrijving

Psychosociale behandeling leert de cliënt met een visuele beperking - en eventueel zijn partner, kinderen en/of ouders - om te gaan met vragen of problemen op sociaal-maatschappelijk en/of emotioneel gebied die te maken hebben met de visuele beperking. De cliënt krijgt inzicht in de situatie en leert problemen zo optimaal mogelijk hanteerbaar te maken. Tevens is er aandacht voor emotionele verwerking, handicaphantering en (sociale) competentiebevordering.

Doelgroep

- Cliënten - en eventueel hun partner, kinderen en/of ouders - die als gevolg van de visuele beperking problemen op sociaal-maatschappelijk en/of emotioneel gebied ondervinden.

Doelstelling

- De cliënt kan de psychosociale problemen voortvloeiend uit de visuele beperking optimaal hanteren.

Inhoud van het product

- De problemen van de cliënt kunnen zich op diverse terreinen voordoen. Voorbeelden zijn problemen met de visuele beperking zelf, problemen met het opbouwen van een sociaal netwerk en stemmingsproblemen.
- Behandeling is gericht op het hanteerbaar maken van problemen. Tijdens de gesprekken krijgt de cliënt inzicht in de situatie en worden handelingsalternatieven geboden.
- Tevens is er aandacht voor emotionele verwerking, handicaphantering en (sociale) competentiebevordering.
- Behandeling kan plaatsvinden zowel individueel in de vorm van circa tien gesprekken óf in groepsverband.

Productboeknummer: B1B

ICF: Tussenmenselijke interacties en relaties

Product geschikt voor:

- Kind
- Jeugd
- Volwassenen

Discipline: maatschappelijk werker

ICF DOMEIN activiteiten & participatie: revalidatie

Leren en toepassen van kennis

Training gebruik zintuigen

Productomschrijving

Bij de Training Zintuigen leert de cliënt om optimaal gebruik te maken van zijn visuele, auditieve, tactiele mogelijkheden en/of de mogelijkheden van smaak en geur (olfactorische zintuigen). Dit teneinde de visuele beperking te kunnen compenseren daar waar mogelijk.

Doelgroep

Cliënten die beperkt gebruik maken van hun visuele, auditieve, tactiele en/of olfactorische mogelijkheden.

Doelstelling en resultaten

- De cliënt leert gebruik te maken van de visuele, auditieve, tactiele en olfactorische zintuigen (aanleren).
- De cliënt maakt optimaal gebruik van de visuele, auditieve, tactiele en olfactorische zintuigen (uitbreiden).
- De cliënt maakt opnieuw gebruik van de visuele, auditieve, tactiele en olfactorische zintuigen (opnieuw leren).

Inhoud van het product

- Tijdens de training worden zintuiglijke prikkels aangeboden. Door middel van bewustwording en activering van alle mogelijke zintuigingangen wordt de zintuigontwikkeling versterkt.
- Gebruik wordt gemaakt van verschillend (spel- en) bewegingsmateriaal en materialen binnen huis en tuin.
- Waar mogelijk worden de verworven vaardigheden geïntegreerd in de dagelijkse activiteiten.

Productboeknummer:T1A

ICF: Leren en toepassen van kennis

Product geschikt voor:

- Kind
- Jeugd
- Volwassenen

Discipline: SI-therapeut, ergotherapeut

Training Basisstrategieën

Productomschrijving

De Training Basisstrategieën leert de cliënt met een visuele beperking zo zelfstandig mogelijk functioneren met de visuele beperking. Tijdens de training worden basisstrategieën aangereikt die het dagelijks functioneren en het uitvoeren van dagelijkse handelingen kunnen vergemakkelijken.

Doelgroep

Cliënten met een visuele beperking die zo zelfstandig mogelijk willen blijven functioneren met de visuele beperking.

Doelstelling

De cliënt kan zo zelfstandig mogelijk functioneren met zijn visuele beperking.

Inhoud van het product

- Gestart wordt met een informatiebijeenkomst. Tijdens deze bijeenkomst worden de basisstrategieën uitgelegd. Basisstrategieën zijn algemene principes die de uitvoering van dagelijkse handelingen kunnen vergemakkelijken. Voor mensen met een visuele beperking gaat het om het gebruik van kleuren en contrasten, het gebruik van licht en verlichting, het gebruik van systematiek en compensatoir handelen of ook wel het gebruik van andere zintuigen.
- In de vervolgbijeenkomsten worden de vier basisstrategieën toegepast aan de hand van dagelijks voorkomende situaties. Daarbij moet worden gedacht aan tijdbesteding, mobiliteit, communicatie en huishouding.
- Door een maatschappelijk werker wordt tijdens één van de bijeenkomsten ook informatie verstrekt over belangenverenigingen, vervoersmogelijkheden, voorzieningen en wet- en regelgeving.

Productboeknummer:T1B

ICF: Leren en toepassen van kennis

Product geschikt voor:

- Kind
- Jeugd
- Volwassenen

Discipline: maatschappelijk werker,
Ergotherapeut

Training Sensorische integratie

Productomschrijving

De training Sensorische Integratie gaat na in hoeverre en op welke wijze de cliënt met een visuele beperking de prikkels uit zijn verschillende zintuigen (tast, evenwicht, proprioceptie, gehoor, reuk, smaak en visus) verwerkt om te komen tot adequaat motorisch handelen. De training leert de cliënt om de prikkels uit zijn omgeving en lichaam adequaat te verwerken om te komen tot gewenst motorisch handelen.

Doelgroep

- Cliënten met een visuele beperking en eventueel bijkomende beperking waarbij onvoldoende duidelijk is in hoeverre en op welke wijze zij prikkels uit de verschillende zintuigen verwerken.
- Cliënten die onvoldoende gebruik maken van de prikkels uit hun omgeving en lichaam om te komen tot adequaat motorisch handelen.

Doelstelling

- In kaart brengen hoe de prikkelverwerking van de cliënt plaatsvindt en welke zintuigsystemen de cliënt gebruikt om alertheid te reguleren om te komen tot leren en spelen.
- In kaart brengen of er sprake is van onder- en/of overgevoeligheid voor zintuigprikkels.
- In kaart brengen welke prikkels moeten worden aangeboden om sensorische ontwikkeling te stimuleren.
- Nadat bovenstaande in kaart is gebracht, volgt de training, waarin de cliënt leert om optimaal gebruik te maken van de prikkels uit zijn omgeving en lichaam, zodat hij kan komen tot adequaat motorisch handelen.

Inhoud van het product

- De cliënt leert prikkels uit zijn omgeving en lichaam adequaat te verwerken in de training.
- De ouders/dagelijks begeleiders krijgen advies hoe de cliënt zo optimaal mogelijk te begeleiden.

Productboeknummer: T1C

ICF: Leren en toepassen van kennis

Product geschikt voor:

- Kind
- Jeugd
- Volwassenen

Discipline: SI-Therapeut, Ergotherapeut

Training Braille

Productomschrijving

De Training Braille is bestemd voor de cliënt die is aangewezen op braille als communicatie-hulpmiddel. De cliënt leert braille lezen en met behulp van een braillemachine braille schrijven. De training vindt individueel plaats.

Doelgroep

Cliënten die zijn aangewezen op braille als communicatiehulpmiddel.

Doelstelling en resultaten

- De cliënt is in staat om – naar wens en vermogen - met behulp van tastzin te lezen.
- De cliënt is in staat om zich schriftelijk uit te drukken met behulp van tastzin.

Inhoud van het product

- De training bestaat uit het leren lezen van braille en het met een braillemachine leren schrijven en/of gebruik van een brailleleesregel.
- Naast het leren, lezen en schrijven, wordt een aantal bijzondere toepassingen aangeleerd, zoals de dymotape, -tang, folie en het gebruik van de reglette.
- Verder wordt het gebruik van braille bij het merken en lezen van apparatuur, voorraad cd's et cetera aangeleerd.
- Tot slot kan het lezen van eenvoudige literatuur worden aangeleerd.

Productboeknummer: T1D

ICF: Leren en toepassen van kennis

Product geschikt voor:

- Kind
- Jeugd
- Volwassenen

Discipline: Ergotherapeut

Ontwikkelingsstimulering

Productomschrijving

Ontwikkelingsstimulering is bestemd voor cliënten tot twintig jaar met een visuele beperking en is gericht op het optimaliseren van de ontwikkelingskansen door het trainen van de zelfstandigheid, zintuigen, spelvaardigheden, motoriek en mobiliteit. Hierdoor worden voorwaarden gecreëerd voor de verdere algehele ontwikkeling (motorisch, sensorisch en sociaal-emotioneel). Ontwikkelingsstimulering vindt individueel plaats in de leefomgeving van de cliënt.

Doelgroep

- Kinderen en jeugd.

Doelstelling

- Het optimaliseren van ontwikkelingskansen voor de algehele ontwikkeling (motorisch, sensorisch en sociaal-emotioneel). Dit product wordt geboden gedurende de opgroeiende leeftijd.

Inhoud van het product

- Het kind wordt gestimuleerd zo goed mogelijk gebruik te maken van zijn visuele mogelijkheden. Daarnaast wordt het kind geleerd om zo optimaal mogelijk gebruik te maken van de andere zintuigen (gehoor, gevoel, reuk en smaak) met behulp van een omgeving die zintuigen stimuleert. Hierbij wordt zo veel als mogelijk aansluiting gezocht bij de belevingswereld van de cliënt.
- Tijdens de contacten is aandacht voor alle facetten van de ontwikkeling en wordt zelfredzaamheid gestimuleerd.
- De ouders of de groepsleiding krijgen advies over aanpassingen van spel materiaal en eventueel benodigde aanpassingen in de woning.
- Ouders krijgen voorlichting, advies en instructie over hoe om te gaan met de beperking van hun kind.
- Als het kind 3,5 jaar oud is, wordt – indien van toepassing - advies gegeven over eventuele opvang en/of schoolkeuzes.

Productboeknummer: T1E

ICF: Leren en toepassen van kennis

Product geschikt voor:

- Kind
- Jeugd

Discipline: Ergotherapeut

Algemene taken en eisen

Training hanteren energiebalans

Productomschrijving

De training Hanteren energiebalans is bestemd voor cliënten die problemen ondervinden bij de balans tussen draagkracht en draaglast. Om op langere termijn op niveau te kunnen blijven functioneren, blijvende vermoeidheid als gevolg van de visuele beperking te voorkomen en de beschikbare energie juist te kunnen hanteren, is het van belang inzicht te hebben in de eigen belastbaarheid en strategieën over hoe optimaal hiermee om te gaan. De deelnemers leren hoe zij zelf hun stemming kunnen beïnvloeden door activiteiten te ondernemen en door anders te gaan denken. Thema's die aan de orde komen zijn onder meer: leven met een visuele beperking, spanning en ontspanning, eigen mogelijkheden verkennen en benutten, omgaan met onbegrip, hulp vragen en hulp krijgen, denkpatronen en denkpatronen doorbreken.

Doelgroep

Blinde-, en slechtziende cliënten die in het dagelijkse leven moeite ervaren met het hanteren van de energiebalans.

Doelstelling

De cliënt heeft inzicht in zijn belastbaarheid, beschikt over handvatten om effectief met zijn tijd om te gaan, heeft een balans gevonden in zijn dagindeling, weet hoe hij effectief kan omgaan met zijn belastbaarheid en kan nieuwe geleerde strategieën toepassen in zijn leven.

Inhoud van het product

- Tijdens de training wordt gekeken naar factoren die invloed hebben op de belastbaarheid. De cliënt houdt een energiedagboek bij dat in de training wordt besproken. Hierdoor krijgt de cliënt zicht op activiteiten die energie kosten en die energie opleveren. Ook wordt duidelijk wat nadelige gedragspatronen zijn.
- Samen met de trainers wordt in kaart gebracht wat kan worden ondernomen om meer in balans te komen.
- Onder leiding van een behandelaar worden oefeningen gedaan ter bewustwording van lichaamssignalen en ter verscherping van het tastzintuig. Zo wordt men zich meer bewust van de eigen behoeften.

Productboeknummer: T2A

ICF: algemene taken en eisen

Product geschikt voor:

- Kind
- Jeugd
- Volwassenen

Discipline: Ergotherapeut
Maatschappelijk werker
(bij: effectief leren omgaan met
belastbaarheid en gedragspatronen)

Nederlands als tweede taal

Productomschrijving

Anderstalige cliënten kunnen trainingen Nederlands als Tweede Taal volgen. Deze trainingen zijn revalidatie-ondersteunend en hebben als doel de cliënten zelfstandig te laten participeren in de Nederlandse samenleving.

Doelgroep

Een slechtaziende of blinde cliënt kan niet revalideren als hij of zij de taal niet machtig is, en kan de taal niet leren als hij of zij niet is gerevalideerd. Inburgeringscursussen en taal op het ROC zijn allemaal visueel georiënteerd. Op die manier is participatie aan de Nederlandse samenleving onmogelijk. Door zowel revalidatie als taal tegelijkertijd aan te bieden krijgt de cliënt de kans om maatschappelijk te participeren. Taal is een voorwaarde om te kunnen revalideren. Om deze vicieuze cirkel te doorbreken, wordt Nederlands als Tweede taal aan deze doelgroep aangeboden.

Doelstelling

De cliënt beschikt over voldoende kennis van de Nederlandse taal om te kunnen revalideren en participeren.

Inhoud van het product

Door middel van individuele training leert de cliënt de Nederlandse taal spreken, verstaan en schrijven. De onderdompeling in de Nederlandse cultuur tijdens de revalidatie versterkt en versnelt het leerproces.

Productboeknummer:T2B

ICF: algemene taken en eisen

Product geschikt voor:

- Kind
- Jeugd
- Volwassenen

Discipline: Ergotherapeut

Communicatie

Training visuele hulpmiddelen

Productomschrijving

De training visuele hulpmiddelen leert de cliënt om zelfstandig de geëigende visuele hulpmiddelen te gebruiken, zoals bijvoorbeeld een leeshulpmiddel. De training leert de cliënt omgaan met het hulpmiddel.

Doelgroep

- Cliënten die een hulpmiddel of een andere oplossing nodig hebben voor het tot zich nemen van (schriftelijke) informatie.
- Cliënten die reeds beschikken over een hulpmiddel, maar het nog niet naar wens en behoefte kunnen bedienen.
- Cliënten die reeds beschikken over een hulpmiddel, maar verdieping willen in de mogelijkheden.

Doelstelling en resultaten

- De cliënt heeft een passend hulpmiddel en oplossing voor zijn communicatieprobleem.
- De cliënt kan het hulpmiddel naar wens en behoefte bedienen.
- De cliënt kent alle mogelijkheden van het hulpmiddel.

Inhoud van het product

- De training bestaat uit het aanleren van vaardigheden om het communicatiehulpmiddel te kunnen gebruiken.
- Tijdens de training wordt in samenwerking met het cliëntstelsel geoefend in het gebruiken van communicatieapparatuur. Het gaat dan om het bekend raken met de werking, het trainen van optimaal gebruik en het onderhouden van apparatuur.
- Vervolgens leert de cliënt omgaan met het hulpmiddel om het naar wens en behoefte te kunnen bedienen.

Productboeknummer: T3A

ICF: externe factoren, producten en technologie. hulpmiddelen

Product geschikt voor:

- Kind
- Jeugd
- Volwassenen

Discipline: Ergotherapeut

Training ICT hulpmiddelen

Productomschrijving

De training ICT hulpmiddelen leert de cliënt om zelfstandig de geëigende ICT hulpmiddelen te gebruiken. De training leert de cliënt omgaan met het hulpmiddel.

Doelgroep

- Cliënten die een hulpmiddel of een andere oplossing nodig hebben om met een computer e.d. te werken.
- Cliënten die reeds beschikken over een hulpmiddel, maar het nog niet naar wens en behoefte kunnen bedienen.
- Cliënten die reeds beschikken over een hulpmiddel, maar verdieping willen in de mogelijkheden.

Doelstelling en resultaten

- De cliënt heeft een passend hulpmiddel en oplossing voor zijn ICT-problemen.
- De cliënt kan het hulpmiddel naar wens en behoefte bedienen.
- De cliënt kent alle mogelijkheden van het hulpmiddel.

Inhoud van het product

- De training bestaat uit het aanleren van vaardigheden om het ICT hulpmiddel te kunnen gebruiken.
- Tijdens de training wordt in samenwerking met het cliëntstelsel geoefend in het gebruiken van het ICT hulpmiddel. Het gaat dan om het bekend raken met de werking, het trainen van optimaal gebruik en het onderhouden van apparatuur.
- Vervolgens leert de cliënt omgaan met het hulpmiddel om het naar wens en behoefte te kunnen bedienen.

Productboeknummer:T3B

ICF: externe factoren, producten en technologie. hulpmiddelen

Product geschikt voor:

- Kind
- Jeugd
- Volwassenen

Discipline: Ergotherapeut

Training typevaardigheid

Productomschrijving

De Training typevaardigheid is bestemd voor cliënten die problemen ondervinden bij het typen. De Training Typevaardigheid leert de cliënt het toetsenbord te bedienen zonder dat hij de visus daarvoor in hoeft te zetten. Dit is de basis voor het op een andere manier (deels visueel of non visueel) met de computer werken, met toetsenbord en sneltoetsen. De training wordt individueel aangeboden.

Doelgroep

- De cliënt die non visueel of deels visueel zijn met zijn/haar computer (zijnde een PC, Smartphone, Tablet of anderszins) computer wil leren werken.

Doelstelling en resultaten

- De cliënt kan het toetsenbord non visueel bedienen.

Inhoud van het product

- De training Typ- en toetsenbordvaardigheden leert de slechtziende of blinde cliënt blind typen.
- Bij deze training ligt de nadruk op om met 10 vingers te kunnen typen zonder naar het toetsenbord te kijken. Indien dit door omstandigheden niet mogelijk is, leert de slechtziende of blinde cliënt toetsenbordvaardigheden.
- Bij deze training leert de cliënt waar de belangrijkste toetsen op het toetsenbord zich bevinden.

Productboeknummer:T3C

ICF: externe factoren, producten en technologie. hulpmiddelen

Product geschikt voor:

- Kind
- Jeugd
- Volwassenen

Discipline: Ergotherapeut, adviseur OTC

Training computervaardigheden

Productomschrijving

De Training computervaardigheden leert de cliënt vaardigheden aan die hem/haar in staat stellen de computer, tablet en/of smartphone zelfstandig te bedienen. De cliënt is daarbij in staat een afweging te maken met betrekking tot welke compenserende informatieverwerkingsvaardigheden hij in kan of moet zetten, rekening houdend met zijn belastbaarheid. De Training computervaardigheden is bestemd voor cliënten die problemen ondervinden bij het gebruik van de computer of een ander communicatie medium (tablet, smartphone).

Doelgroep

De cliënt die nog niet adequaat gebruik kan maken van de computer of een ander communicatie medium (tablet, smartphone, enz.).

Doelstelling

- De cliënt weet welk type computergebruik (desktop, laptop, tablet en/of smartphone) voor hem/haar het meest geschikt is.
- De cliënt weet aan welke voorwaarden de ergonomische inrichting van een computerwerkplek dient te voldoen en kan deze toepassen.
- De cliënt heeft een balans gevonden in het visueel en/of auditief en/of tactiel werken.
- De cliënt kan bewust omgaan met het thema belastbaarheid tijdens het uitvoeren van computerwerkzaamheden.

Inhoud van het product

- Tijdens de training oefent de cliënt in het gebruiken en bedienen van de computer. Hierbij traint de cliënt het inzetten van andere zintuigen zoals gehoor (luisterleren) en tast (werken met de brailleleesregel).
- Tijdens de training worden computervaardigheden, zoals het gebruik van Besturingssysteem, E-mail, Internet en Tekstverwerking behandeld.

Productboeknummer:T3D

ICF: externe factoren, producten en technologie. hulpmiddelen

Product geschikt voor:

- Jeugd
- Volwassenen

Discipline: Ergotherapeut, adviseur OTC

Training auditieve en tactiele communicatiehulpmiddelen

Productomschrijving

Voor een cliënt met een visuele beperking is het moeilijk om (langere tijd) te lezen, al dan niet met behulp van een hulpmiddel, agenda bij te houden, afspraken te noteren en terug te lezen, boodschappen noteren, informatie krijgen via media enz. Er zijn diverse hulpmiddelen die geadviseerd kunnen worden: o.a. daisyspeler en gesproken boek, memorecorder, Orion Webbox, elektronische agenda.

Doelgroep

De cliënt met een visuele beperking die problemen ondervindt bij het lezen of communiceren en het ontvangen van informatie en daarbij van tactiele- en auditieve hulpmiddelen afhankelijk is.

Doelstelling en resultaten

Het zelfstandig kunnen gebruiken van tactiele- en auditieve hulpmiddelen.

Inhoud van het product

- Samen met de cliënt worden doel, volgorde en werkwijze van de training vastgelegd in het Revalidatieplan;
- De training start op het moment dat het betreffende hulpmiddel is geleverd bij de cliënt;
- De cliënt krijgt stapsgewijs opdrachten waarmee gewerkt kan worden.
- Na afloop van de training wordt geëvalueerd op resultaat en proces.

Productboeknummer:T3E

ICF: externe factoren, producten en technologie. hulpmiddelen

Product geschikt voor:

- Kind
- Jeugd
- Volwassenen

Discipline: Ergotherapeut

Oriëntatie en Mobiliteit

Training motoriek, houding en beweging

Productomschrijving

Bij de training motoriek, houding en beweging wordt geleerd hoe de motoriek en bewegingen van de cliënt (het functioneren van het bewegingsapparaat) in relatie staan tot de visuele stoornis en/of beperking. De training bestaat uit interventies die de stoornis en/of de gevolgen van de stoornis verhelpen, erger voorkomen c.q. achteruitgang vertragen.

Doelgroep

- Cliënten met een visuele stoornis en/of beperking en motorische stoornis, soms in combinatie met een verstandelijke, auditieve en/of fysieke beperking, die problemen ondervinden als het gaat om de (ontwikkeling van) motoriek en beweging in relatie tot de visuele en motorische stoornis en/of beperking.

Doelstelling

- Het functioneren van het bewegingsapparaat optimaliseren in relatie tot de visuele en motorische stoornis, en soms ook verstandelijke, auditieve en/of fysieke beperkingen.

Inhoud van het product

- Tijdens de training wordt de cliënt getraind om de motoriek en bewegingen te optimaliseren die als gevolg van de visuele beperking verstoord zijn;
- Indien sprake is van een zeer ernstige motorische stoornis, wordt door middel van ontspanning ertoe bijgedragen dat het welbevinden wordt bevorderd.

Productboeknummer:T4A

ICF: mobiliteit

Product geschikt voor:

- Kind
- Jeugd
- Volwassenen

Discipline: Ergotherapeut,
(kinder)fysiotherapeut

Training oriëntatie en mobiliteit

Productomschrijving

De Training Oriëntatie en Mobiliteit richt zich op het zich veilig en verantwoord verplaatsen van de cliënt, zowel binnenshuis als buitenshuis. De visueel beperkte cliënt wordt geoefend in het lopen van een route mét en zonder obstakels, eventueel gebruik makend van een mobiliteitshulpmiddel, zoals een taststok en/of dogsim. Tevens leert de cliënt hoe deze zich kan oriënteren in verschillende situaties, zoals bijvoorbeeld in het openbaar vervoer. Trainingssessies vinden plaats in de woon- en leefomgeving van de cliënt.

Doelgroep

- Cliënten die zich onvoldoende veilig en verantwoord (zelfstandig) kunnen verplaatsen. zowel binnenshuis als buitenshuis.
- Cliënten die zich al veilig en verantwoord kunnen verplaatsen, maar nieuwe routes willen/moeten aanleren.
- Cliënten die zelfstandig willen leren reizen met het openbaar vervoer.

Doelstelling en resultaten

De cliënt kan zich – binnen de grenzen van zijn mogelijkheden – veilig en verantwoord (zelfstandig) verplaatsen op een bepaald traject, eventueel gebruik makend van een mobiliteitshulpmiddel;

Inhoud van het product

- De training wordt afgestemd op de individuele hulpvraag van de cliënt. Zo kan de training gericht zijn op basistechnieken, maar ook – indien de basistechnieken al worden beheerst - een route binnenshuis, buitenshuis of op bijvoorbeeld zelfstandig leren reizen met het openbaar vervoer;
- Indien de cliënt gebruik van een mobiliteitshulpmiddel, leert de cliënt deze zo optimaal mogelijk te gebruiken;
- Eventueel krijgen partners, familie, verzorgers of andere betrokkenen instructie opdat zij de cliënt op een later moment conform de aangeleerde methodieken kunnen helpen / stimuleren.

Productboeknummer: T4B

ICF: mobiliteit

Product geschikt voor:

- Kind
- Jeugd
- Volwassenen

Discipline: Ergotherapeut

Zelfverzorging

Training zelfverzorging

Productomschrijving

De Training Zelfverzorging is bestemd voor cliënten die problemen ondervinden bij de zelfverzorging. De training richt zich op het aanleren van vaardigheden met betrekking tot zelfverzorging zoals wassen, toiletgebruik, kleden en medicijngebruik. Tijdens de training leert de cliënt compensatiestrategieën te hanteren door bijvoorbeeld gebruik te maken van licht, contrast, systematiek en andere zintuigen.

Doelgroep

- Cliënten die geen taken met betrekking tot zelfverzorging kunnen uitvoeren.
- Cliënten die geen nieuwe taken met betrekking tot zelfverzorging kunnen uitvoeren.
- Cliënten die één of meer taken met betrekking tot zelfverzorging niet meer zelfstandig kunnen uitvoeren.

Doelstelling en resultaten

- De cliënt kan één of meer deelhandelingen met betrekking tot zelfverzorging zelfstandig uitvoeren (aanleren).
- De cliënt kan nieuwe deelhandelingen met betrekking tot zelfverzorging zelfstandig uitvoeren (uitbreiden).
- De cliënt kan alle deelhandelingen met betrekking tot zelfverzorging (opnieuw) zelfstandig uitvoeren (opnieuw leren).

Inhoud van het product

De training wordt afgestemd op de individuele hulpvraag van de cliënt. Zo kan de training gericht zijn op zichzelf kunnen wassen, zichzelf kunnen kleden en zelfstandig medicijnen kunnen innemen; afspraken hierover zijn vastgelegd op cliëntniveau in het dossier; hierbij wordt gekeken in hoeverre problemen met de visus kunnen worden ondervangen. Afhankelijk van de hulpvragen wordt training geboden op het gebied van bijvoorbeeld:

- Persoonlijke verzorging.
- Aankleden.
- Gezondheid en medicijnen.
- Eten en drinken.

Productboeknummer: T5A

ICF: zelfverzorging

Product geschikt voor:

- Kind
- Jeugd
- Volwassenen

Discipline: Ergotherapeut

Huishouden

Training vergroten zelfredzaamheid in het huishouden

Productomschrijving

De Training Vergroten Zelfredzaamheid in het huishouden leert de cliënt om handelingen op het gebied van huishouden zo zelfstandig mogelijk uit te voeren. Tijdens de training leert de cliënt in een aantal vaardigheidstrainingen om compensatiestrategieën te hanteren en eventueel hulpmiddelen te gebruiken door bijvoorbeeld gebruik te maken van licht, contrast, systematiek en andere zintuigen. Daarnaast leert de cliënt om zijn huishouden te organiseren en op te ruimen.

Doelgroep

- Cliënten van 17 jaar en ouder met een visuele functiebeperking en eventueel bijkomende problematiek die problemen ondervinden bij het huishouden en willen leren zo optimaal mogelijk hun mogelijkheden te benutten;
- De training is expliciet ook geschikt voor 'problematisch verzamelaars' (in aangepaste vorm).

Doelstelling en resultaten

- De cliënt kan nieuwe huishoudelijke taken zelfstandig uitvoeren (uitbreiden).
- De cliënt kan alle huishoudelijke taken opnieuw zelfstandig uitvoeren (opnieuw leren).

Inhoud van het product

- Tijdens de trainingen krijgt de cliënt tactiele en auditieve instructies en tips. Indien nodig worden apparatuur en/of artikelen gemerkt met merkpasta en/of wordt iemand uit de omgeving dit geleerd;
- Behalve praktische vaardigheidstraining, krijgt de cliënt uitleg en tips over hoe zijn huishouden te organiseren: wat doe ik wanneer? Wie doet wat? Wat is opruimen? Hoe doe ik boodschappen? Hoe verzorg ik de planten?
- Na ieder bezoek wordt geoefend in de thuissituatie;
- Er is aandacht voor ergonomische aspecten tijdens de training.

Productboeknummer: T6A

ICF: Huishouden

Product geschikt voor:

- Jeugd
- Volwassenen
- VVB

Discipline: Ergotherapeut

Tussenmenselijke interacties en relaties

Training totale communicatie

Productomschrijving

De Training Totale Communicatie verbetert de communicatie tussen de cliënt en zijn omgeving daar waar deze als gevolg van de visuele, sensorische, psychiatrische of mentale beperking verstoord is of verstoord dreigt te raken. Gepoogd wordt een methode te vinden die het de cliënt en zijn omgeving mogelijk maakt om te communiceren. Deze methode wordt als uitgangspunt genomen in de omgang met de cliënt. De cliënt krijgt thuis of in een groep training, waardoor hij/zij beter leert communiceren, inzicht krijgt in de communicatiemogelijkheden en hiermee om weet te gaan. Het cliëntstelsel (omgeving van de cliënt) kan hierin meegenomen worden.

Doelgroep

- Cliënten waarbij de communicatie met de omgeving als gevolg van de visuele, sensorische, psychiatrische of mentale beperking verstoord is of verstoord dreigt te raken.
- Iedereen uit de naaste omgeving van de cliënt die zo optimaal mogelijk wil communiceren met de cliënt.

Doelstelling

- Het optimaliseren van de communicatie tussen de cliënt en zijn omgeving.

Inhoud van het product

- Aan de hand van de meest recente oogheeskundige en andere (medische) gegevens van de cliënt/bewoner is een beeld verkregen van de wijze van communiceren van de cliënt. Vaak wordt hierbij gebruik gemaakt van video-opnamen en communicatietesten.
- Vervolgens wordt een aantal trainingen in het communiceren met de cliënt verzorgd, afgestemd op de doelgroep en op de hulpvraag. Hierdoor krijgt de cliënt en zijn/haar omgeving inzicht in de communicatiemogelijkheden en weten zij hiermee om te gaan.
- De training wordt afgesloten met een afrondend gesprek.
- Dit product wordt geboden in de organisatie waar de client woont. Dit product wordt ook geboden in de thuissituatie;

Productboeknummer:T3F

ICF: communicatie

Product geschikt voor:

- Jeugd
- Volwassenen

Discipline: Psycholoog, Orthopedagoog, Ergotherapeut

Overige cliënt- en cliëntstelsysteemgebonden producten

Cliëntsysteem gebonden producten

Teambegeleiding

Productomschrijving

Teambegeleiding is een onderdeel van het VVB-traject en heeft als doel beroepsmatig betrokkenen te ondersteunen bij de behandeling en begeleiding van de visueel en verstandelijk beperkte cliënt. Specialistische kennis en expertise over het functioneren met een visuele en verstandelijke beperking wordt overgedragen aan beroepsopvoeders, paramedici en leerkrachten in de vorm van deskundigheidsbevordering of bijscholing/cursussen.

Doelgroep

- Beroepsmatig betrokkenen van andere (WLz-)instellingen zoals pedagogisch medewerkers, AVG-artsen, pedagogen, paramedici (fysiotherapeuten, ergotherapeuten en logopedisten) en leerkrachten.

Doelstelling en resultaten

- Ondersteuning, begeleiding en deskundigheidsbevordering van medewerkers van andere instellingen bij de behandeling en begeleiding van mensen met een visuele beperking.
- Samen met de beroepsmatig betrokkenen komen tot een beeld van de betreffende cliënt als het gaat om (compensatie)mogelijkheden en beperkingen.
- Het opstellen en uitvoeren van verbeterdoelen (hoofd-/werkdoelen).

Inhoud van het product

- Het dossier wordt gescreend en er vindt een (video)observatie plaats in de omgeving van de cliënt.
- Samen met de beroepsmatig betrokkenen wordt aan de hand van uitkomsten van de observatie een beeld van de betreffende cliënt gevormd. Tevens krijgen betrokkenen informatie over visuele beperkingen en/of stoornissen over het visueel functioneren en/of de invloed op de verschillende ontwikkelingsgebieden.
- Er worden verbeterdoelen geformuleerd samen met de beroepsmatig betrokkenen. Deze verbeterdoelen hebben betrekking op de omgang met de cliënt met een visuele beperking (cliëntsysteem). Ook is er aandacht voor het aanpassen van de fysieke omgeving of het aanleren van nieuwe vaardigheden of stimuleren van bestaande vaardigheden bij de cliënt.

Productboeknummer: T10B

“overige producten”

Product geschikt voor:

- beroepsmatig betrokkenen

Discipline: Psycholoog, Orthopedagoog, ambulante begeleider en logopedist

Advisering en consultatie aan externen

Productomschrijving

Consultatie heeft als doel beroepsmatig betrokkenen van de cliënt te ondersteunen bij de behandeling en begeleiding van de cliënt met een visuele stoornis en/of beperking. Door het overdragen van specialistische kennis en expertise over het functioneren met een visuele stoornis en/of beperking wordt antwoord gegeven op hulpvragen die om een zeer specifieke benadering vragen. Als gevolg hiervan wordt het handelingsplan van de cliënt aangepast.

Doelgroep

Beroepsmatig betrokkenen van andere instellingen (zorginstelling, verpleeghuis, ODC) zoals AVG-artsen, pedagogen, verplegend en verzorgend personeel, paramedici (fysiotherapeuten, ergotherapeuten en logopedisten) en leerkrachten die een specialistische vraag hebben over het functioneren met een visuele stoornis en/of beperking bij een bepaalde cliënt.

Doelstelling

- Ondersteuning, begeleiding en deskundigheidsbevordering van medewerkers van andere instellingen bij de behandeling en begeleiding van een cliënt met een visuele stoornis en/of beperking.
- Het geven van handelingsadviezen gericht op de omgang met een specifieke cliënt met een visuele stoornis en/of beperking en de mogelijkheden tot behandeling.

Inhoud van het product

- Er vindt observatie in de leefsituatie van de betreffende cliënt plaats. Ook wordt het dossier gescreend.
- Er worden handelingsadviezen gegeven aan de beroepsmatig betrokkenen. Deze adviezen zijn gericht op de omgang met de cliënt met een visuele stoornis en/of beperking en de mogelijkheden tot behandeling.
- Als gevolg hiervan wordt het handelingsplan van de cliënt aangepast.

Productboeknummer: T10C

“overige producten”

Product geschikt voor:

- beroepsmatig betrokkenen

Discipline: Psycholoog, Orthopedagoog en Ergotherapeut

Overige cliëntgebonden producten

Advies en voorlichting

Productomschrijving

Advies en voorlichting is gericht op het kennismaken met de dienstverlening van de Sector. Aan de bezoeker – al dan niet visueel beperkt - wordt korte informatie verstrekt over hulpmiddelen, voorzieningen en instanties. De informatie kan worden verstrekt via een inloopbezoek, een informatiebezoek op afspraak, telefonisch, tijdens een voorlichtingsbijeenkomst of een "informatiemarkt".

Doelgroep

- (Potentiële) cliënten en belangstellenden, al dan niet visueel beperkt, hun familie, scholieren, vrijwilligers, mantelzorgers en professionele hulpverleners met een vraag over de dienstverlening van de instellingen voor mensen met een visuele beperking of naar mogelijkheden voor het functioneren met een visuele beperking.

Doelstelling en resultaten

- Kennismaken met de dienstverlening van de Sector.
- Het verstrekken van informatie en advies over hulpmiddelen, voorzieningen en instanties.

Inhoud van het product

- Tijdens het contact wordt informatie en advies gegeven over de dienstverlening en de mogelijkheden voor het functioneren met een visuele beperking. Vragen hebben betrekking op het visusverlies, tips en adviezen over het omgaan met de beperking en de aard en werkwijze van de hulpverlening.
- Indien gewenst wordt informatie verstrekt over hulpmiddelen, voorzieningen en instanties.
- Er bestaat de mogelijkheid tot het lenen van enkele hulpmiddelen voor een bepaalde periode.
- Verder, optioneel: Voorlichtingsbijeenkomsten, lenen van simulatiebrillen, informatiebrochures, tentoonstelling van hulpmiddelen en een documentatiekast met materiaal van externe organisaties, belevingsworkshops.

Productboeknummer: A1B

"overige producten"

Product geschikt voor:

- Kind
- Jeugd
- Volwassenen
- beroepsmatig betrokkenen

Discipline: medewerker advies

Begeleiding

Specialistische begeleiding

Productomschrijving

Specialistische begeleiding is bestemd voor cliënten met een visuele beperking, veelal in combinatie met een verstandelijke beperking, lichamelijke beperking, auditieve beperking en/of psychiatrische problematiek. Specialistische begeleiding is er op gericht de zelfredzaamheid van cliënten met een blijvende beperking op alle levensterreinen te bevorderen en te ondersteunen. Specialistische begeleiding wordt ook gebruikt in complexe probleemsituaties waardoor het (zelfstandig) wonen in het geding is of dreigt te raken. Begeleiding en behandeling vinden veelal plaats in de eigen woonomgeving van de cliënt.

Doelgroep

- Cliënten met een visuele beperking, veelal in combinatie met een verstandelijke beperking, lichamelijke beperking, auditieve beperking en/of psychiatrische problematiek.

Doelstelling

- Het ontwikkelen en behouden van een zo groot mogelijke mate van zelfstandigheid en het optimaliseren van het welbevinden.
- Het actief herstellen van beperkt/afwezig regelvermogen.
- Ondersteuning bieden bij het leren omgaan met de beperking en – indien van toepassing - het proces van achteruitgang.
- Het vergroten van de sociale competentie, waaronder het aanleren van vaardigheden op gebieden als praktische, (psycho)sociale en maatschappelijke redzaamheid en zelfstandigheid.

Inhoud van het product

- Het opstellen van een individueel behandelplan.
- Er wordt een veilige en stimulerende leefomgeving gecreëerd, (nieuwe) vaardigheden kunnen worden aangeleerd, (nieuwe) ervaringen kunnen worden opgedaan en gedragsproblemen worden geminimaliseerd.
- De begeleiding is gericht op het vergroten van de sociale competentie van de cliënt.
- Praktische en psychosociale begeleiding is gericht op ondersteuning van de persoonlijke ontwikkeling.

Productboeknummer: B1A

“overige producten”

Product geschikt voor:

- Volwassenen

Discipline: Ergotherapeut,
maatschappelijk werkende